

[ftm.nl](https://www.ftm.nl)

Tax wars #12: Ziet Wiebes echt een einde aan belastingontwijking? FTM

Christiaan Vos

8-10 minuten

Demissionair staatssecretaris van Financiën Eric Wiebes kondigt verheugd aan dat er nu echt een einde kan komen aan belastingontwijking door multinationals. Klinkt geweldig, maar is het waar? Wiebes heeft nooit de moeite genomen om zelfs maar uit te zoeken om welke bedragen het in Nederland gaat. Wil hij echt een einde maken aan het pamperen van multinationals, of draait hij ons een rad voor ogen?

Demissionair staatssecretaris van Financiën, Eric Wiebes, predikt de revolutie! Dat had u niet van hem verwacht, maar het staat er echt, in zijn op 14 april aan de Tweede Kamer gestuurde [brief](#).

In deze brief reageert hij op vragen van leden van de Tweede Kamer over de hevig bekritiseerde *ruling*-praktijk van Nederland. Nederland faciliteert hiermee internationale belastingontwijking. Dat erkennen ook Wiebes' ambtenaren, zo bleek uit een in eerste instantie voor de Kamer achtergehouden interne ambtelijke notitie van de Belastingdienst. Dankzij een [WOB-verzoek](#) werd deze [openbaar](#). Vandaag debatteert de Tweede Kamer met Wiebes hierover.

Volgens Wiebes is het einde van internationale belastingontwijking in zicht, omdat thans binnen EU-verband op

een 'ongekende schaal' en met een 'effectiviteit die eerder ondenkbaar was' belastingontwijking 'kan worden aangepakt'. Wiebes spreekt over een 'revolutie die de internationale fiscaliteit definitief een ander aanzien zal geven'.

Wow! Problem solved?

(De mogelijkheid tot internationale belastingontwijking zit in onze eigen wetten

De staatssecretaris vindt van wel, het optimisme en de trots over wat tot stand gebracht is straalt er bij de beste man vanaf. 'Sneller dan vijf jaar geleden voor mogelijk werd gehouden is een internationale infrastructuur tegen belastingontwijking ontstaan' waardoor belastingdiensten beter dan ooit zijn toegerust om 'te innen wat de wetgever beoogde te innen', schrijft Wiebes aan de Tweede Kamer.

Wet en ontwijking: kip of ei?

Maar daar zit nu net het probleem. Want wat beoogt de wetgever dan te innen? Natuurlijk, belastingontwijking bestaat omdat op steeds meer winst beluste bedrijven — met hulp van fiscalisten — voortdurend zoeken naar de fiscale mazen in de wet. En die vinden ze ook: een belangrijk deel van internationale belastingontwijking bestaat namelijk doordat nationale wetgevers internationale bedrijven lokken met bewust door diezelfde wetgever uit te delen belastingcadeautjes. Zoals ook uit de interne ambtelijke notitie over de Nederlandse ruling-praktijk duidelijk naar voren komt, moet internationale belastingontwijking niet zozeer in de mazen van de wet gezocht worden, maar juist in onze eigen wetten zelf.

"Het is wel heel vreemd dat je betoogt dat het einde van belastingontwijking in zicht is, als je niet eens weet hoe groot het

probleem was"

De maatschappelijke verontwaardiging richt zich dan ook niet alleen op het parasitaire gedrag van internationale bedrijven die wel gebruik maken van alles wat wij als maatschappij te bieden hebben — zoals goed onderwijs, sociale vangnetten, mooie snelwegen en ziekenhuizen en goed werkende rechtsstelsels — maar niet bereid zijn daaraan bij te dragen in de vorm van winstbelasting. De verontwaardiging richt zich namelijk ook op de door de politiek gemaakte keuze dat internationale bedrijven geen of weinig belasting hoeven te betalen, terwijl werknemers en nationale bedrijven fiscaal de volle mep voor hun kiezen krijgen.

Wiebes ontkent dat dit het geval is. Op de vraag van 50PLUS of de balans tussen bedrijven en particulieren op het gebied van rechtvaardige belastingheffing zoek is, antwoordt Wiebes dat er wat het kabinet betreft geen reden is aan te nemen dat de verhouding in de belastingheffing tussen bedrijven en particulieren uit het lood is geraakt. Zijn argument: de opbrengst van de vennootschapsbelasting is weer aan het oplopen. Met dit kulantwoord laat Wiebes zien Kamerleden met een kluitje in het riet te willen sturen. De vraag van 50PLUS ging namelijk over internationale bedrijven. Dat de opbrengst uit de vennootschapsbelasting oploopt, kan heel goed volledig voor rekening zijn gekomen van nationale bedrijven.

(Op de vraag van de PvdD geeft Wiebes domweg geen antwoord

Op de vraag van de PvdD of het kabinet onderschrijft dat de factor kapitaal steeds minder bijdraagt aan het onderhoud van onze materiële en immateriële infrastructuur en de factor arbeid steeds meer, een vraag die nadrukkelijk gericht is op het parasitaire karakter van belastingontwijkende multinationals,

geeft Wiebes domweg geen antwoord.

Op een andere vraag van de PvdD, of een inschatting is te maken van de omvang van belastingontwijking, geeft Wiebes als antwoord dat er geen data bekend zijn welke 'ondubbelzinnig als belastingontwijking en belastingontduiking gekwalificeerd [kunnen] worden.

Dat is onvoorstelbaar, en wel om twee redenen. In de eerste plaats mag je verwachten dat de staatssecretaris van Financiën onderzoek laat doen naar de geldelijke omvang van belastingontwijking en belastingontduiking, danwel dat hij een gefundeerd oordeel heeft over conclusies van onderzoeken van derden, op dit vlak gedaan door academici en non-gouvernementele organisaties. In de tweede plaats is het wel heel vreemd dat je betoogt dat het einde van belastingontwijking in zicht is, als je niet eens weet hoe groot het probleem was waarvan je dan zegt het te hebben opgelost.

Wiebes' loze beloften

Heeft hij werkelijk geen idee? Of draait hij ons een rad voor ogen? Ik vrees het laatste. Een ander voorbeeld: Wiebes geeft hoog op over de effectiviteit van het door de OESO ontwikkelde multilaterale instrument, de MLI. Deze MLI heeft tot doel dat maatregelen tegen ongewenste belastingontwijking, die binnen OESO-verband worden afgesproken, in één keer worden opgenomen in alle belastingverdragen tussen landen die aan het MLI meedoen. Dat gaat om duizenden belastingverdragen die aangepast moeten worden en het idee van een MLI is dan ook zeer nuttig.

{ Heeft hij werkelijk geen idee? Of draait hij ons een rad voor ogen?

De MLI komt er, deze zomer zal door mee dan 100 landen de officiële handtekening gezet worden onder het verdrag dat de MLI in werking moet zetten. Klinkt goed, maar de handtekeningceremonie in juni in Parijs stelt niet zoveel voor, want landen blijven daarna vrij om per verdrag te beslissen of ze het onder de werking van de MLI zullen laten vallen. Vooralsnog is het een lege huls, die hopelijk wel goed gevuld gaat worden. Nogmaals, de MLI is een nuttig instrument, als het maar echt gebruikt gaat worden.

Oké, Wiebes' optimisme over het einde van belastingontwijking is niet op niets gebaseerd. Er is binnen de EU en de OESO een flink aantal stappen gezet om belastingontwijking tegen te gaan, maar het zijn allemaal prille stappen die nog nadere uitwerking behoeven en die zich vervolgens in de praktijk nog maar moeten bewijzen. Een wat kritischere houding mag je van een staatssecretaris dan toch wel verwachten.

Vestigingsklimaat wint weer

Al deze maatregelen laten ook nog eens veel belastingconcurrentie toe. Maar deze staatssecretaris, die er blijkbaar voor kiest Nederland tot het beste filiaal van de internationale verzorgingsstaat voor multinationals te maken, sluit daar blijmoedig de ogen voor en benadrukt herhaaldelijk in zijn antwoorden aan de Kamer dat het tegengaan van belastingontwijking niet ten koste mag gaan van het Nederlandse vestigingsklimaat.

Is het de strategie van Wiebes om de – toch echt beperkte – resultaten in de strijd tegen belastingontwijking de hemel in te prijzen, opdat er minder zware en voor Nederland echt nadelige vervolgstappen komen? Zo van, we hebben het toch met zijn allen nu opgelost, *back to business*? Ik ben bang van wel. Met

deze staatssecretaris gaan we de internationale belastingoorlog niet winnen. Gelukkig is hij demissionair.

Eerdere afleveringen van Christiaan Vos' serie Tax Wars lees je [hier](#)

